

ПАМ'ЯТКА

НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ БОРЩІВНИКА СОСНОВСЬКОГО ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ЙОГО ПОШИРЕННЮ

Борщівник Сосновського (*Heraclium sosnowskyi* Manden.) – багаторічна рослина до 2-3 метрів висоти, що виглядає наче величезний кріп, має товсте порожнисте стебло та великі перисті листки.

Розмножується лише насінням. В середньому одна рослина дає близько 20000 насінин, що може прорости в ґрунті навіть через 10-12 років.

Зацвітає борщівник на 2-7 рік життя в залежності від ступеня розвитку. Період цвітіння припадає на кінець червня – початок липня і триває 30-40 днів. Навесні рослини переносять заморозки до $-7-9^{\circ}\text{C}$, а восени - до $-3-5^{\circ}\text{C}$.

Основними місцями зростання борщівника є смуги автомобільних та залізничних шляхів, узбіччя польових доріг, з'являється на сільськогосподарських угіддях, необроблюваних землях, пустирях, сміттєзвалищах, присадибних і дачних ділянках, обочинах лісів, у парках, садах, зерносковищах, населених пунктах, каналах, ярах, заплавах річок і струмків.

Шкодочинність культури.

Основні шкідливі властивості борщівника Сосновського полягають в тому, що він викликає опіки на шкірі людини.

Дотик до рослини або потрапляння його соку на шкіру, не викликає ніяких неприємних відчуттів, як, наприклад, при контакті з кропивою. Але вже через кілька годин або навіть діб розпочнеться свербіж і почервоніння уражених ділянок шкіри, а потім з'являться пухирі, в сонячні дні на шкірі може з'явитися опік.

При сильних опіках підвищується температура, починається лихоманка, з'являються виразки, а після загоєння на їх місці ще 2-3 роки залишаються темні плями.

Ураження борщівником посилюється при сонячному світлі. Але навіть якщо людина доторкнулася до цієї рослини вночі, вже вранці при сонячному світлі будуть з'являтися пухирі. Найбільш сильні опіки борщівник Сосновського викликає при контакті з вологою шкірою у спекотні сонячні дні.

Основні методи боротьби з борщівником Сосновського

1. Механічний (скошування).

Для того, щоб механічний метод був ефективним, потрібно систематично підкошувати, щоб не дати утворитися суцвіттю; це необхідно проводити у кілька прийомів, оскільки рослини активно відростають від кореневої системи. Часте скошування не дасть рослині змогу зацвісти і утворити насіння. Більш результативною буде боротьба, якщо після скошування відсікти лопатою товсті корені на глибину 8-12 см. Це забезпечить повне знищення рослин.

2. Агротехнічний.

- Оранка декілька разів за вегетаційний період (через кожні 3-4 тижні, починаючи з моменту відростання борщівника) продовж 2-3 років.

- Плоскорізний обробіток – підрізування коренів на глибині 5-10 см. Агротехнічний метод використовується на площах, придатних для застосування сільськогосподарської техніки.

3. Хімічний.

За даними Прикарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України найбільш ефективною являється бакова суміш гербіцидів: Зернодар в.г. (д.р. трибенуронметил 750 г/кг) з нормою витрати препарату 0,04 кг/га + Чистопол в.р.к. (д.р. ізопропіламінна сіль гліфосату 480 г/л) з нормою витрати препарату 10 л/га + Хліבודар с.е. (д.р. 2,4 Д етилгексилловий ефір 596 г/л метсульфурон-метил 6 г/л) з нормою витрати 1,5 л/га + ПАР Корона р. (д.р. фосфат ефір 30%) з нормою витрати 0,4 л/га. Вказана бакова суміш знищувала 99,7-99,9% рослин на досліджуваних ділянках.

За період від весни до осені хімічні обробки необхідно проводити 2-3 рази, в міру відростання нових рослин. Застосування гербіцидів проводиться відповідно до «Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні»; при цьому слід суворо дотримуватись регламентів застосування і санітарних правил.

Що не можна робити, знищуючи борщівник Сосновського:

- Скошувати рослини в період закінчення цвітіння і на початку дозрівання плодів, оскільки це не матиме потрібного ефекту.

- Допускати скошування в момент осипання насіння з рослини, тому що це сприятиме більшому його розмноженню.

Зважаючи на те, що при контакті борщівник Сосновського спричиняє опіки, – всі роботи з його знищення слід проводити в захисному одязі.

При роботі із засобами захисту рослин необхідно дотримуватися загальноприйнятих Державних санітарних правил ДСП 8.8.1 та правил особистої безпеки.